

Construcció de faies

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sant Julià de Cerdanyola

Coordenades:

Latitud: 42.22369
Longitud: 1.89283
UTM Est (X): 408628
UTM Nord (Y): 4675206

Classificació

Número de fitxa 08903 - 223
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tècnica artesanal
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Festa Patrimonial Interès Nacional (2010). Patrimoni Immaterial UNESCO
Accés Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Julià de Cerdanyola
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de registre de la fitxa: ds., 06/06/2020 - 02:00

Descripció

La construcció de les faies o falles es fa uns dies abans de la festa de la Fia-faia. Les faies es fan amb una herba anomenada Cephalaria leucantha, que quan floreix fa unes flors blanques i a la que s'atribueixen certs

poders purificadors. S'ha de recollir al bosc quan acaba l'estiu i es cull per poder-la assecar. Un cop seca, aproximadament una setmana abans de la festa, es construeixen les torxes, que a Sant Julià de Cerdanyola tenen la seva forma especial: s'utilitza un pal de fusta que fa d'ànima, al voltant de la qual es posen les plantes seques i que serveix de base per subjectar la torxa. Les plantes es lliguen amb cordills i es retalla l'herba sobrant. No son faies molt llargues, com les que es fan a Bagà, i son més fàcils de transportar. L'herba ha de quedar ben subjecta per tal que no s'escoli per sota. La tradició de la construcció de les faies ha passat de pares a fills, generalment els pares o avis les construeixen pels fills o nets.

Història

La festa de la Fia-faia es celebra a Bagà i a Sant Julià de Cerdanyola la nit de Nadal, el 24 de desembre. Sembla que l'origen de la Fia-faia podria ser pagà, formant part d'algun tipus de ritus de culte al sol per celebrar el solstici d'hivern. Es feia una foguera dalt d'un turó, una alimara, que era com una pregària per a què el sol comencés a allargar el dia, i amb el seu foc s'encenien les faies (el terme normatiu és falla però la iodització característica del parlar de la comarca l'ha convertit en faia). Les faies són torxes fetes principalment amb les tiges seques de la planta anomenada atxa o falla que són lligades amb cordills i amb les que portaven el foc al poble. El cristianisme va fer coincidir el solstici d'estiu amb la celebració de Sant Joan i el d'hivern amb el naixement de Jesús, tot i que el calendari establert les ha modificat lleugerament. La festa s'inicia el 24 al capvespre, quan els fallaires, carregats amb la seva faia, pugen a la muntanya on s'encén la foguera. Allà l'encenen i baixen fins al poble organitzant una filera de foc visible de lluny. Al poble els esperen per rebre'ls a la plaça, on reparteixen el foc a la resta de fallaires, alguns d'ells fan volar les faies tirant-les enlaire, i comença la crema de la foguera on es tiren les faies, que s'acompanya del cant: "Fia-faia, fia-faia, que nostre senyor ha nascut a la palla" i tot seguit es fa el ball al voltant del foc. Al final es reparteix coca amb allioli de codony als assistents. A Sant Julià de Cerdanyola acaben amb un sopar i al costat del foc esperen que surti el sol, mentre els joves passen el temps fent el joc de "l'endreça" que consisteix en canviar coses de lloc a tot el poble sense que els propietaris se n'assabentin.

